

Centre of
expertise
on child
sexual abuse

Yr Heddlu yn tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol: Canfyddiadau arolwg cenedlaethol o bersonél rheng flaen ac arweinwyr strategol ar gyfer diogelu Crynodeb gweithredol

Rhagfyr 2021

Nadia Wager,
Alexandra
Myers a Diana
Parkinson

Crynodeb gweithredol

Comisiynwyd yr astudiaeth ymchwil hon gan y Ganolfan Arbenigedd ar Gam-drin Plant yn Rhywiol (Canolfan CPRh) i archwilio'r ffyrdd y mae heddluoedd ledled Cymru a Lloegr yn ceisio amharu ar gam-drin plant yn rhywiol.

Tarfu, ochr yn ochr â gorfodi ac atal, yw un o'r prif ffyrdd y mae'r heddlu'n ymateb i droseddoldeb a gweithgarwch troseddol. Er bod gorfodi yn canolbwyntio ar erlyn troseddau yn y gorffennol, a nod atal yw atal grwpiau cyfan o bobl dan amheuaeth neu amddiffyn dioddefwyr posibl. Mae tarfu yn ddull mwy hyblyg a deinamig sy'n ceisio amharu ar rwydweithiau, ffyrdd o fyw ac arferion troseddwy fel ei bod yn anoddach iddynt gyflawni trosedd.

Mae tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol yn weithgaredd hanfodol gan nad yw'r heddlu byth yn adrodd am y rhan fwyaf o achosion o gam-drin plant yn rhywiol – sy'n golygu bod llawer o unigolion sy'n cam-drin plant yn rhywiol yn parhau i fod yn rhydd i gyflawni cam-drin pellach. Mae gan fesurau tarfu y potensial i dorri ar draws cyswllt yn gyflym rhwng unigolyn dan amheuaeth a phlentyn neu berson ifanc, ac i helpu i atal cam-drin pellach yn y tymor hwy. Mae mwy o darfu ar weithgarwch yn allweddol i strategaeth Llywodraeth y DU ar gyfer mynd i'r afael â cham-drin plant yn rhywiol.

Mae'r astudiaeth hon o'r farn bod tri dull sylfaenol o darfu: mesurau uniongyrchol sy'n gosod sancsiynau cyfreithiol ar droseddwy; mesurau sy'n cefnogi tarfu sy'n analluogi neu'n tarfu ar weithgarwch troseddol sy'n digwydd yn y gymuned; a mesurau ar-lein sy'n tarfu ar weithgarwch troseddol sy'n digwydd neu'n cael eu hwyluso ar-lein.

Fodd bynnag, ychydig a wyddom am yr arfer presennol o ran tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol, nac i ba raddau y mae mesurau gwahanol yn effeithiol. Nod yr ymchwil hon, felly, oedd nodi a deall arferion, heriau a galluogwyr cyfredol yn well wrth amharu ar gam-drin plant yn rhywiol, o safbwyntiau rheng flaen a strategol o fewn plismona. Canolbwyntiodd yr ymchwilwyr ar gam-drin plant yn rhywiol o bob math, ac ystyriodd gamfanteisio'n rhywiol ar blant fel math o gam-drin plant yn rhywiol.

Roedd yr astudiaeth yn cynnwys casglu a dadansoddi data meintiol ac ansoddol o ddau arolwg ar-lein, personél rheng flaen yr heddlu (e.e. swyddogion ymateb mewn lifrai, staff desg ymholiadau cyhoeddus) ac arweinwyr strategol ar gyfer diogelu (Prif Arolygwyr ac Uwcharolygydd yn bennaf) mewn ardaloedd heddlu ledled Cymru a Lloegr.

Derbyniodd yr arolwg o'r heddlu rheng flaen 754 o ymatebion gan swyddogion yr heddlu a staff ar draws 32 o heddluoedd gwahanol, er mai dim ond tua hanner y rhain oedd yn darparu gwybodaeth am y mathau o weithgareddau tarfu yr oeddent wedi bod yn rhan ohonynt. Cafodd yr arolwg o arweinwyr strategol 38 o ymatebion gan arweinwyr strategol ar draws 20 o heddluoedd gwahanol.

Prif ganfyddiadau

Gwybodaeth a dealltwriaeth o gam-drin a gweithgarwch plant yn rhywiol er mwyn tarfu arno

Dyweddod bron i dri chwarter y swyddogion heddlu rheng flaen a'r staff a arolygwyd eu bod wedi derbyn rhywfaint o hyfforddiant mewn perthynas â cham-drin plant yn rhywiol, er nad oedd yr un o'r hyfforddiant hwn wedi canolbwyntio ar darfu. Dywedodd mwya na chwarter nad oeddent erioed wedi derbyn unrhyw hyfforddiant o'r fath, fodd bynnag, a mynegodd rhai ymatebwyr mewn rolau arbenigol bryder bod teitlau eu swyddi yn awgrymu eu bod yn arbenigwyr mewn cam-drin plant yn rhywiol pan nad oeddent wedi derbyn unrhyw hyfforddiant na hyfforddiant generig yn unig.

Er bod mwya na thraean o ymatebwyr yr arolwg rheng flaen yn teimlo bod eu hyfforddiant ynghylch cam-drin plant yn rhywiol yn ddigonol i'w cefnogi yn eu rôl, dywedodd un o bob pump y byddent yn gwerthfawrogi hyfforddiant, neu hyfforddiant ychwanegol, yn y maes hwn. Yn ogystal, dywedodd pedair rhan o bump o'r arweinwyr strategol a arolygwyd yr hoffent weld newidiadau i'r ddarpariaeth hyfforddiant bresennol ynghylch cam-drin plant yn rhywiol. Nodwyd bylchau yng nwybodaeth personél rheng flaen mewn perthynas â chydabod arwyddion a dangosyddion cam-drin plant yn rhywiol, deall cyd-destunau'r cam-drin hwnnw, a chyfathrebu â dioddefwyr a'u teuluoedd a'u cefnogi.

Roedd llawer o bersonél rheng flaen yn teimlo nad oedd ganddynt wybodaeth, hyfforddiant ac arweiniad i gefnogi tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol. Mynegodd ymatebwyr i'r ddau arolwg amrywiaeth o safbwyntiau ar y dull o darfu, ac ar ffocws gweithgareddau tarfu.

Defnyddio mesurau i amharu ar gam-drin plant yn rhywiol

Ymhlith y 407 o bersonél rheng flaen a nododd gwestiwn am eu profiad o darfu, dywedodd dwy ran o dair eu bod wedi bod yn ymwneud ag amharu ar gam-drin plant yn rhywiol ar ryw adeg yn eu gyrfa plismona. Roedd Ditectif Arolygwyr ac aelodau o dimau diogelu yn llawer mwya tebygol nag eraill o adrodd eu bod wedi cymryd rhan mewn gweithgareddau tarfu.

Nododd ymatebwyr yr arolwg rheng flaen eu bod wedi defnyddio mesurau tarfu yn bennaf yn erbyn cam-drin plant yn rhywiol mewn grwpiau neu gangiau, troseddau sy'n gysylltiedig â delwedd ar-lein, cam-drin a cham-drin plant yn rhywiol o fewn y teulu gan blant dan 18 oed eraill.

Mae'r tabl drosodd yn dangos y mesurau y dywedwyd eu bod yn cael eu defnyddio fwyaf gan ymatebwyr rheng flaen mewn perthynas â mathau penodol o gam-drin plant yn rhywiol.

Ymhlith y mesurau uniongyrchol a ganfuwyd gan ymatebwyr yr arolwg i fod yn arbennig o effeithiol o ran tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol roedd hysbysiadau rhybuddio am gipio plant, gorchmynion risg rhywiol a gorchmynion atal niwed rhywiol, a phwerau amddiffyn yr heddlu.

Roedd ymatebwyr hefyd o'r farn bod rhai mesurau sy'n cefnogi tarfu yn effeithiol mewn perthynas â cham-drin plant yn rhywiol. Roedd y rhain yn cynnwys adnabod rhif cofrestru cerbyd yn awtomatig, tagiau a marcwyr; strategaethau tarfu sy'n gysylltiedig â busnes, ymyriadau cymunedol (gan gynnwys targedu 'mannau poeth' ac ymgyrchoedd codi ymwybyddiaeth); a chynnal cyswllt â dioddefwyr.

Ystyriwyd bod gwneud chwiliadau ar-lein, mewnlenwi manau ar-lein, a chaffael/craffu ar ffonau symudol a dyfeisiau eraill yn effeithiol o ran tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol ar-lein.

Mesurau tarfu y dywedir eu bod yn cael eu defnyddio gan bersonél rheng flaen

Math o gam-drin plant yn rhywiol	Mesur tarfu	Dull tarfu
Cam-drin grŵp neu gangiau	Hysbysiadau rhybuddio am gipio plant	Uniongyrchol
	Adnabod rhif cofrestru cerbyd ceir	Cefnogi tarfu
	Teledu cylch cyfyng	Cefnogi tarfu
	Marcwyr Cyfrifiadurol Cenedlaethol yr Heddlu	Cefnogi tarfu
	Fflagio risg (cerbydau, eiddo neu bobl)	Cefnogi tarfu
Troseddau sy'n gysylltiedig â delwedd ar-lein	Gorchmynion atal niwed rhywiol	Uniongyrchol
	Sail gadarn dros feddiannu	Cefnogi tarfu
	Cynllun Datgelu Troseddwyr Rhyw i Blant	Cefnogi tarfu
	Rheoli troseddwyr rhyw cofrestredig	Cefnogi tarfu
	Craffu ar ddyfeisiau (Cronfa Ddata Delweddau Cam-drin Plant)	Ar-lein
	Craffu ar ffonau symudol (Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio/Deddf Pwerau Ymchwilio)	Ar-lein
Cam-drin o fewn teulu	Pwerau amddiffyn yr heddlu	Uniongyrchol
	Cynllun Datgelu Troseddwyr Rhyw i Blant	Cefnogi tarfu
Cam-drin gan bobl dan 18 oed eraill	Hysbysiadau rhybuddio am gipio plant	Uniongyrchol

Camau gweithredu ar lefel dactegol i gefnogi tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol***Blaenoriaethu cam-drin plant yn rhywiol mewn tasgau dyddiol***

Gellir cefnogi tarfu effeithiol ar gam-drin plant yn rhywiol os rhoddir blaenoriaeth i gam-drin o'r fath wrth dasgu swyddogion a staff rheng flaen bob dydd. O'r 468 o ymatebwyr arolwg rheng flaen a oedd yn mynegi barn, dywedodd bron i ddwy ran o dair fod cam-drin plant yn rhywiol yn cael blaenoriaeth uchel mewn tasgau dyddiol. Fodd bynnag, dim ond chwarter yr arweinwyr strategol a ddywedodd fod gweithgareddau tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol bob amser yn cael eu cynnwys mewn tasgau dyddiol, ac ymatebodd un o bob 10 nad oedd byth yn ymddangos.

Esboniodd ymatebwyr y gallai sesiynau briffio ar gyfer personél rheng flaen (fel Timau Plismona Bro), er enghraifft, gynnwys manylion safleoedd ac unigolion a nodwyd i darfu arnynt yn ogystal â gorchmynion a hysbysiadau a gyflwynir i unigolion penodol.

Proffilio problemau

Nododd hanner yr arweinwyr strategol a arolygwyd fod eu heddlu wedi cynhyrchu proffiliau problemau – cynhyrchion cudd-wybodaeth yr heddlu yn rhoi manylion am batrymau lleol mewn troseddu neu fannau poblogaidd – o amgylch cam-drin plant yn rhywiol, a dywedodd sawl un arall fod cynlluniau ar waith i'w cynhyrchu yn y dyfodol agos. Er bod gwerth proffiliau problemau'n cael ei gydnabod gan arweinwyr strategol, dim ond lleiafrif a ddywedodd eu bod yn cael eu diweddarau o leiaf bob blwyddyn, ac fe'u defnyddiwyd fel arfer mewn perthynas â chamfanteisio'n rhywiol ar blant yn hytrach na mathau eraill o gam-drin plant yn rhywiol.

Ystyried cam-drin plant yn rhywiol pan fydd swyddogion yn mynychu troseddau eraill

Dywedodd ymatebwyr yr arolwg rheng flaen eu bod yn ystyried yn gyffredin a allai cam-drin plant yn rhywiol fod yn digwydd wrth ymateb i sefyllfaoedd sy'n ymwneud â masnachu mewn pobl, plant sy'n mynd ar goll o gartref, anffurfio organau rhywiol menywod, llinellau sirol ac esgeulustod plant – ond roeddent yn llawer llai tebygol o wneud hynny wrth ymateb i droseddau yfed a gyrru/traffig ar y ffyrdd, troseddau difrifol ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, er gwaethaf ymchwil sy'n dangos cysylltiadau rhwng cam-drin plant yn rhywiol a'r mathau eraill hyn o drosedd.

Rhannu gwybodaeth o fewn yr heddlu

Tynnodd personél rheng flaen sylw at bwysigrwydd rhannu gwybodaeth am blant sydd mewn perygl (mewn ymchwiliadau person coll, er enghraifft) a throeddwy'r a amheuir, i gefnogi tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol. Awgrymodd rhai y gellid gwella mynediad at wybodaeth a gedwir gan dimau eraill, gan alw am roi terfyn ar "arferion gwaith seilo" adrannau arbenigol a mynediad haws at wybodaeth a gedwir mewn lleoliadau daearyddol gwahanol.

Rheoli gorchmynion a hysbysiadau troseddol a sifil

Er mwyn i'r defnydd o orchmynion troseddol a sifil a hysbysiadau fod yn effeithiol wrth amharu ar gam-drin plant yn rhywiol, mae angen eu monitro a'u gorfodi yn dilyn toriad, ac mae angen i bersonél rheng flaen wybod amdanynt. O'r 467 o ymatebwyr i'r arolwg rheng flaen yn ateb cwestiwn am roi gorchmynion a hysbysiadau, dywedodd dwy ran o bump nad oeddent yn gwybod ble y cofnodwyd y wybodaeth hon. Roedd gwahaniaeth barn eang ynghylch pwy oedd yn gyfrifol am fonitro ymlyniad wrth orchmynion a hysbysiadau sifil a throeddol, gyda rhai ymatebwyr i'r ddau arolwg yn mynegi pryder nad oedd gorchmynion a gyhoeddwyd bob amser yn cael eu monitro.

Er y dylai gwybodaeth am orchmynion fod ar gael ar unwaith, nododd personél rheng flaen y gallent ddysgu am dorri gorchmynion o wahanol ffynonellau, gan gynnwys adrannau arbenigol (e.e. diogelu'r cyhoedd), eu rheolwr llinell, y gwasanaeth prawf, y tîm troseddau ieuencid neu'r tîm cadw. Dywedodd llawer y byddent yn clywed amdano gan y dioddefwr.

Camau gweithredu ar lefel strategol i gefnogi tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol

Sefydlu timau neu unigolion pwrpasol

Nododd sawl arweinydd strategol fod gan eu heddluoedd dimau arbenigol – e.e. Tim Tarfu CSE, tîm Ar Goll o'r Cartref, Uned Amddiffyn yr Heddlu a thîm Cam-drin Plant penodedig, neu dimau ecsbloetio penodol mewn plismona lleol – neu swyddogion unigol sy'n arwain ar nodi ac ymateb i gam-drin plant yn rhywiol.

Canllawiau a hyfforddiant i swyddogion a staff

Fel y nodwyd uchod, tynnodd yr arolwg rheng flaen sylw at lawer o fylchau yng ngwybodaeth hunan-gofnodi ymatebwyr am gam-drin plant yn rhywiol a'i aflonyddwch. Galwodd ymatebwyr i'r ddau arolwg am fwy o hyfforddiant ac arweiniad ynghylch tarfu; gyda llawer yn pwysleisio pwysigrwydd diweddarau hyfforddiant yn rheolaidd a chynnig sesiynau gloywi swyddogion.

Cymryd ymagwedd strategol, ragweithiol tuag at darfu

Roedd rhai ymatebwyr rheng flaen o'r farn bod eu grymoedd yn cymryd agwedd adweithiol tuag at gam-drin plant yn rhywiol, wedi'u hysgogi gan ddiwylliant gwrth-risg mewn perthynas â cham-drin o'r fath. Roedd arweinwyr strategol a phersonél rheng flaen yn teimlo bod angen i rai heddluoedd roi mwy o werth ar blismona cam-drin plant yn rhywiol, a chydabod y goryffwrdd rhwng gwahanol fathau o gam-drin plant yn rhywiol a mathau eraill o gam-drin.

Cynigiwyd enghreifftiau o arfer da, megis ymdrechion i ddatblygu darlun deallusrwydd ar draws rhanbarth heddlu cyfan.

Dyrannu digon o gapasiti ar gyfer gweithgareddau tarfu

Pwysleisiodd ymatebwyr i'r ddau arolwg yr angen i swyddogion gael digon o amser ac adnoddau i gefnogi tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol, ond nododd llawer fod gallu eu heddluoedd ar gyfer y gwaith hwn wedi gostwng.

Dadleuodd rhai am gynydd cyffredinol mewn staffio i wella gallu'r heddluoedd i amharu ar gam-drin plant yn rhywiol, yn enwedig yng ngoleuni'r cynnydd mewn troseddu.

Datblygu adnoddau sy'n cefnogi tarfu

Cyfeiriodd arweinwyr strategol at amrywiaeth o adnoddau sydd wedi'u datblygu, gan gynnwys pecynnau cymorth tarfu ar CSE (sy'n nodi tactegau i amharu ar weithgarwch camdriniol) a Chronfa Ddata Gwisg Ysgol (gan roi cyfle i swyddogion nodi dioddefwyr mewn delweddau cam-drin plant yn rhywiol lle mae gwisg ysgol yn amlwg).

Gweithio aml-asiantaeth a rhannu gwybodaeth

Eglurodd sawl arweinydd strategol fod ganddynt dimau neu unigolion wedi'u cydeoli i weithio o fewn gwasanaethau gofal cymdeithasol ac iechyd, neu eu bod yn gweithio gydag asiantaethau eraill i adolygu achosion. Soniodd rhai am fod yn rhan o grwpiau Aml-asiantaeth ar Gamfanteisio ar Blant (MACE) a oedd yn nodi cyfleoedd i amharu ar droseddau.

Er y gallai gweithio mewn partneriaeth gyflwyno heriau logistaidd, teimlwyd y byddai'n caniatáu ymgysylltu'n effeithiol â dioddefwyr a'u teuluoedd. Codwyd materion yn ymwneud â chyfathrebu a rhannu gwybodaeth gan rai asiantaethau.

Monitro a gwerthuso gweithgareddau tarfu

Darparodd dros hanner y 38 o arweinwyr strategol enghreifftiau o wybodaeth a gasglwyd gan eu heddluoedd er mwyn monitro ymdrechion i amharu ar gam-drin plant yn rhywiol. Roedd y data a gasglwyd yn cwmpasu gweithgareddau gan gynnwys cyhoeddi hysbysiadau a gorchmynion, defnyddio mesurau sy'n cefnogi tarfu fel fflagiau a thracwyr, a diogelu atgyfeiriadau. Fodd bynnag, dywedodd naw arweinydd strategol nad oeddent yn gwybod a oedd eu grym yn casglu unrhyw ddata mewn perthynas ag amharu ar gam-drin plant yn rhywiol, neu na chasglwyd unrhyw ddata.

Nododd 14 o arweinwyr strategol ymdrechion eu heddluoedd i asesu effeithiolrwydd eu gweithgareddau tarfu; roedd hyn fel arfer yn cynnwys archwiliadau neu adolygiadau achos, ond disgrifiodd un wiriadau cudd mewn gwestai i weld a oedd staff yn defnyddio'r hyfforddiant yr oeddent wedi'i gael gan yr heddlu i atal camfanteisio'n rhywiol ar blant.

Fodd bynnag, codwyd pryderon ynghylch gwerthuso effeithiolrwydd gweithgareddau tarfu. Awgrymodd rhai ymatebwyr rheng flaen mai dim ond enillion tymor byr a sicraodd mesurau tarfu yn aml, gyda chanlyniadau tymor hwy yn parhau i fod yn anhysbys i raddau helaeth. Dadleuodd arweinwyr strategol ei bod yn anghywir cyfateb i lwyddiant gydag arestiadau, gan y dylai tarfu fod yn strategaeth ragweithiol a fwriadwyd i atal cam-drin pellach.

Datblygu a rhannu arfer da o fewn ac ar draws lluoedd

Nododd arweinwyr strategol rai mentrau i ddatblygu a rhannu arfer da o ran tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol; roedd y rhain yn cynnwys sesiynau goruchwyllo amddiffyn plant rheolaidd ar draws tair adran, defnyddio gwasanaeth dad-frifio annibynnol, ac adolygiadau anffurfiol gan gymheiriaid gan dimau o wahanol rymoedd.

Awgrymiadau ar gyfer newid ehangach

Awgrymodd rhai ymatebwyr welliannau i darfu ar gam-drin plant yn rhywiol sydd y tu hwnt i gwmpas heddluoedd unigol i'w gweithredu.

Roedd y rhain yn cynnwys datblygu proffiliau problemau cydgysylltiedig ar draws heddluoedd i ymateb i gam-drin plant yn rhywiol trawsffiniol (a fyddai'n gofyn am gynnwys unedau troseddau cyfundrefnol rhanbarthol), rôl i'r Coleg Plismona wrth ysgogi gwelliant ar lefel strategol, newidiadau i'r ffordd y mae asiantaethau eraill yn gweithredu, a mwy o bwerau heddlu mewn perthynas ag aflonyddwch.

Goblygiadau

Mae'r ymchwil yn awgrymu, er bod tystiolaeth bod mesurau tarfu'n cael eu defnyddio gan yr heddlu i fynd i'r afael â mathau penodol o gam-drin plant yn rhywiol, fod diffyg gwybodaeth ehangach am sut y gellir tarfu ar bob math o gam-drin plant yn rhywiol. Bydd mynd i'r afael â hyn yn gofyn am hyfforddiant gwell a chyson i'r holl bersonél, ynghyd â datblygu strategaeth darfu sy'n:

- ▶ yn blaenoriaethu cam-drin plant yn rhywiol – yn ei holl gyd-destunau (e.e. gan gynnwys cam-drin a cham-drin mewnol gan blant dan 18 oed) – a'i darfu
- ▶ yn galluogi mesurau tarfu (neu gyfuniad ohonynt) i gael eu paru ag achosion unigol mewn gwahanol gyd-destunau, gan wneud y mwyaf o effeithiolrwydd gweithgarwch tarfu
- ▶ yn annog cydweithredu rhwng plismona a sefydliadau eraill, gan gynnwys sefydliadau yn y sector gwirfoddol a sefydliadau cymunedol – er enghraifft, drwy sicrhau cyfrinachedd gwybodaeth a rennir.

Yn ogystal â hyfforddiant, rhaid i bersonél rheng flaen gael mynediad at ddeunyddiau hygyrch sy'n cynnig diffiniadau clir, rhesymeg ac enghreifftiau achos sy'n dangos arferion tarfu effeithiol.

O ystyried cymhlethdodau ymateb i gam-drin plant yn rhywiol, rhaid cael cydnabyddiaeth ehangach – fel y mae'r astudiaeth hon yn awgrymu bod eisoes o fewn plismona – bod tarfu'n ymdrech amlasiantaethol sy'n dibynnu ar gydweithio a rhannu gwybodaeth. Rhaid ymgorffori dull cyson o ymdrin ag arferion tarfu ar draws y tîm aml-asiantaeth, gan gynnwys y farnwriaeth, drwy arweiniad a hyfforddiant. Ac mae angen gwell systemau ar gyfer cydweithredu ar weithgarwch tarfu ar draws heddluoedd ac asiantaethau eraill.

Bydd gwella aflonyddwch hefyd yn gofyn am ffocws ar lefel arweinyddiaeth strategol ar gefnogi heddluoedd lleol i ddeall pwysigrwydd tarfu a'u rôl wrth weithredu strategaethau a all ei gefnogi. Yn ogystal, byddai ymchwil bellach i safbwyntiau eraill ar darfu, gan gynnwys rhai partneriaid amlasiantaethol a phobl â phrofiad o lygad y meddwl, yn dod â mewnwelediadau newydd ac, yn ddiau, meddwl newydd.

Cyhoeddir yr adroddiad hwn ochr yn ochr â'r astudiaeth ymchwil gysylltiedig: *Yr Heddlu yn tarfu ar gam-drin plant yn rhywiol: Adolygiad cwmpasu.*

Gellir lawrlwytho'r adroddiad hwnnw, a fersiwn lawn yr adroddiad hwn yn Saesneg, yn www.csacentre.org.uk/our-research/perpetration/police-disruption.

Diolchiadau

Hoffem ddiolch i'r holl bersonél rheng flaen ac arweinwyr strategol am ddiogelu a gwblhaodd yr arolygon a chymryd rhan mewn grwpiau trafod.

Ynglŷn â'r awduron

Mae Dr Nadia Wager yn Gyfarwyddwr y Ganolfan Ymchwil Dim mewn Tair Ar gyfer Atal Trais ar sail Rhywedd yn Fyd-eang, a Darlennydd mewn Seicoleg Fforensig ym Mhrifysgol Huddersfield. Mae'n arbenigo mewn erledigaeth rywiol, yn enwedig cam-drin plant yn rhywiol, o ran atal, gwerthuso gwasanaethau a'r goblygiadau o ran cael cyfiawnder.

Mae Alexandra Myers yn ymgeisydd doethurol yn yr Adran Seicoleg, Prifysgol Huddersfield. Mae traethawd ymchwil Alexandra yn archwilio tarfu ar gam-drin a chamfanteisio'n rhywiol ar blant o fewn cyd-destun plismona.

Mae Dr Diana Parkinson yn uwch swyddog ymchwil a gwerthuso yn y Ganolfan Arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol.

Gair am y Ganolfan arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol

Mae'r Ganolfan arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol (Canolfan CPRh) yn dymuno gweld plant yn cael byw'n rhydd rhag bygythiad a niwed cam-drin rhywiol. Ein nod yw lleihau effaith cam-drin plant yn rhywiol drwy gamau atal gwell ac ymateb gwell.

Rydym ni'n dîm amlddisgyblaethol, sy'n cael ei ariannu gan y Swyddfa Gartref a'i gynnal gan Barnardo's, ac rydym yn gweithio'n agos â phartneriaid allweddol o sefydliadau academaidd, awdurdodau lleol, iechyd, addysg, yr heddlu a'r sector gwirfoddol. Fodd bynnag, rydym ni'n annibynnol a byddwn yn herio unrhyw rwystrau, rhagdybiaethau, tabŵau a ffyrdd o weithio sy'n ein hatal rhag cynyddu ein dealltwriaeth a gwella ein hagwedd at gam-drin plant yn rhywiol.

Er mwyn mynd i'r afael â cham-drin plant yn rhywiol, mae'n rhaid i ni ddeall beth sy'n ei achosi, ei gwmpas, graddfa ac effaith. Gwyddom lawer am gam-drin plant yn rhywiol ac rydym wedi gwneud cynnydd i ymdrin â hyn, ond mae nifer o fylchau yn ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth o hyd sy'n cyfyngu pa mor effeithiol yr eir i'r afael â'r mater.